

Edmund Bojanowski Plan na dobro

Autor: Sebastian Nowak

Własność: Fundacja „Miejsce moje”

www.miejscemoje.org

www.odkrywamyhistorie.pl

Zrealizowano w ramach projektu „Miejsce moje – potencjał regionu szansą na rozwój”

Zadanie jest finansowane ze środków otrzymanych z NIW – CRSO
w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2030

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

SCENARIUSZE LEKCJI

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

I. Wszechstronny – zwyczajny XIX wieczny inicjator czynienia dobra zawsze i na wszelki dobre i możliwe sposoby.

Edmund Bojanowski (1814-1871) ziemianin z wielkopolski, społecznik, zaangażowany w odrodzenie Polski przez pracę u podstaw i pracę organiczną pośród wiejskiego ludu, pedagog, literat, zbieracz ludowych podań, pieśni, zaangażowany w działalność Kasyna Gostyńskiego, należący do ponad dwudziestu Towarzystw Dobroczynności. Wszechstronnie zaangażowany, człowiek z pasją docierania z dobrą inicjatywą do wszystkich o wyjątkowych zdolnościach organizacyjnych, otwarty na relacje, pełen szacunku do każdego człowieka, skromny, dyskretny, innowator społeczny w XIX wiecznej Polsce pod Zaborami.

Kluczowym wydarzeniem była towarzysząca mu od najmłodszych lat choroba. W wieku 4 lat doznaje cudownego uzdrowienia za wstawiennictwem Matki Bożej Bolesnej z Świętogórskiego Sanktuarium pod Gostyniem. Ogromną rolę w wychowaniu i kształtowaniu życiowych poglądów miał jego dom rodzinny. Jego mama troszczyła się o religijne wychowanie i przekazanie żywej wiary i miłości do Boga Najlepszego Ojca. Ojciec Walenty Bojanowski patriota, zabiegający o odzyskanie przez Polskę upragnionej niepodległości kształtował w Edmundzie i jego bracie Teofilu odpowiedzialną miłość do Ojczyzny, troskę o dobro wspólne. Marzenia o wolnej Polsce przenikały częste spotkania rodzinne w ich dworcu w Grabonogu, gdzie bardzo często gościli rodzinę. Toczyły się tam wielogodzinne rozmowy o przyszłości Ojczyzny, mobilizujące do przekazywania kultury, tradycji i wzorowania się na wielkich postaciach takich jak chociażby Tadeusz Kościuszko. Ogromny wpływ na wychowanie w życiu młodego człowieka mają także nauczyciele, wychowawcy. Edmund miał takich przewodników w drodze ku zdobywaniu wiedzy. Byli to dwaj kapłani ks. Jakub Siwicki i ks. Kazimierz Lerski. Nie tylko uczyli młodego Edmunda historii czy literatury, ale przede wszystkim odkrywali i wydobywali złożone w sercu przez Stwórcę talenty, jak również pomagali w ich pomnażaniu. Oprócz rodziców, ci dwaj kapłani byli szczególnieymi przewodnikami w czasie młodości Edmunda. Przy nauczaniu zwracali przede wszystkim uwagę na formację serca, aby stawał się odpowiedzialnym człowiekiem. Przygotowanie do Powstania Listopadowego i ogromne pragnienie obrony i walki o Polskę,

to lata młodzięcze Edmunda Bojanowskiego Nie mógł iść walczyć w Powstaniu, choć bardzo tego pragnął. Wzbudzać nadzieję, czytać i pisać o wielkich postaciach świętych i innych oddanych ojczyźnie bohaterom. W tym czasie w Listach ks. Kazimierz Lerski wspierał Edmunda pisząc do niego :*dobrze jednak zrobileś, żeś sobie obrał być użytecznym swojej Ojczyźnie, bo miłość Ojczyzny jest cnotą po miłości Boga pierwszą* (List ks. Kazimierza Lerskiego 4.07.1831).

Podjmując studia we Wrocławiu (1832 r) na Uniwersytecie przeżywał swoje pierwsze literackie sukcesy. Ważny etap życia gdy mógł realizować swoje młodzięcze pasje, gdzie mógł poznać wiele osób, które miały w późniejszym czasie wpływa na jego dalsze życie. Pierwsze jakże ważne przyjaźnie. Żyjąc pośród prostego ludu poznał dogłębnie jego potrzeby, a jego wrażliwość przejawiała się również przez głębokie emocjonalne zaangażowanie. W Dzienniku zanotował: *Wolę ja mieć kłopot, niż pozostawić kogoś w kłopotcie* (Dziennik, 5.05.1854). W trakcie studiów przeżywa śmierć mamy Teresy (1834r) a półtora roku później śmierć ojca. Potem rozpoczyna studia w Berlinie. Niestety poważna choroba płuc nie pozwala mu dokończyć nauki na studiach. Mając 24 lata wraca Grabonoga do swojej rodzinnej miejscowości. Można by było powiedzieć, że w takiej sytuacji Bojanowski powinien zająć się sobą, zadbać o swoje zdrowie, bo przecież jeszcze całe życie przed nim. Edmund natomiast nie spogląda na siebie, ale wokół siebie. Dostrzega potrzeby innych i spieszy im z pomocą. Stał się siewcą dobra, w prosty sposób będąc dobrym sąsiadem, wrażliwym mieszkańcem Grabonoga znanym z hojności w dawaniu. Lubił czytać, pisać zamawiał i prenumerował czasopisma – czynił to z pasji ale też z powinności by tymi darami służyć. Ale miał zrezygnować z tego gdy zauważył, że bardziej potrzeba wesprzeć potrzebujących. Kiedy Edmund powrócił do rodzinnego Grabonoga, znalazł się w sytuacji, w której sam zaczął stawać się nauczycielem dla innych. W czasie epidemii cholery, swoją postawą, pełną dobroci i miłosierdzia, uczył ludzi opieki nad zarażonymi, tym samym ucząc ich też modlitwy z chorymi i za chorych. Dla ubogich w Instytucie czyli założonym przez niego szpitaliku przygotowywał we współpracy z władzami miasta zupeł dla ubogich z przepisu Rumforda i rozdawał na rynku w Gostyniu. Do jej przygotowania potrzebne produkty zdobywał od miejscowej ludności, od ówczesnych lokalnych przedsiębiorców, gospodarzy. Kiedy otwierał pierwsze ochronki chciał również, aby były gościnne nie tylko dla dzieci. Dlatego wieczorami zapraszał kobiety i mężczyzn i wlewał w nich nadzieję. W prosty i bardzo przystępny sposób opowiadał historie o wielkich Polakach. Otwierał i propagował czytelnictwo obiegowe. Nie zależało mu na ilości przekazywanej wiedzy, ale przede wszystkim zależało mu na

konkretnym człowieku. Sam czytając i przepisując różne opowiadania, historie czy tradycje ludowe przygotowywał innych do odpowiedzialnego przekazywania wiedzy. Każdego dnia, przez Eucharystię i przedłużoną modlitwę, formował swoje serce. Podejmował wiele posług, jak np. udział w towarzystwach naukowych, działalność w gostyńskim Kasynie, czy tworząc czasopismo „Pokłosie”, bardzo dbał o swoją osobistą formację. Był dla mieszkańców wzorem patriotyzmu. Miłość do ojczyzny wyniósł z domu gdzie, jak mówią różne źródła, mimo że Polski nie było wtedy na mapach świata, można było „oddychać Polskim powietrzem”. Bł. Edmund Bojanowski miał szczęście wychowywać się w rodzinie głęboko patriotycznej, przebywać z ludźmi, dla których słowo „Ojczyzna” było jednym z najważniejszych słów, wypowiedzianym ze czcią i szacunkiem. Cenił ojczystą kulturę i język, dlatego z taką pasją przepisywał różne opowiadania. Studiował literaturę i sam też pisał. W czasach walk niepodległościowych chcąc przekazać polską tradycję, uczył ludzi czytania i pisania, otwierał biblioteki wiejskie i propagował czytelnictwo obiegowe tym samym walcząc o wolność Polski. Czynił to w swojej społeczności lokalnej, w której dane mu było żyć. Troska o wspólne dobro była przejawem jego patriotyzmu. Wierzył, że Odrodzenie przyjdzie, ale był też przekonany, że trzeba je rozpocząć od wychowania, od dzieci. Proste dziewczęta, które pragnęły oddać się Bogu, uczył polskich tradycji, a ochronki wieczorami zamieniał na miejsca spotkań ich rodziców. Zapraszał na wieczornice, gdzie poruszał sprawy dotyczące życia codziennego, troski o kulturę i tradycję. W okresie zaborów nie odwoływał się do poczucia straty, ale przypominał pamięć bohaterów, rocznice wydarzeń, wskazywał na wartości rodzimej tradycji. W *Dzienniku* pod datą 15.10.1853 roku zanotował : *Przypomniawszy sobie, że to dziś rocznica śmierci Kościuszki, mimowolnie wziąłem do ręki jego biografię. Jakże ten mąż głęboko odczuwał potrzeby kraju, kiedy tak wielką wagę przywiązywał do wychowania ubogiego ludu naszego.*

O życiu bł. Edmunda Bojanowskiego i jego zaangażowaniu na rzecz wychowania i działalności społecznikowskiej powiedział Jan Paweł II. Podczas Homilii podczas Eucharystii na Placu Zbawiciela wyraził: *Apostolstwo miłosierdzia – mówił Jan Paweł II podczas – wypełniło życie błogosławionego Edmunda Bojanowskiego. Ten wielkopolski ziemianin, obdarowany przez Boga licznymi talentami i szczególną głębią życia religijnego, mimo wątłego zdrowia, z wytrwałością, roztropnością i hojnością serca prowadził i inspirował szeroką działalność na rzecz ludu wiejskiego. Wiedziony pełnym wrażliwością rozeznanieniem potrzeb, dał początek licznym dziełom wychowawczym, charytatywnym, kulturalnym i religijnym, które wspierały materialnie i moralnie rodzinę wiejską. Pozostając*

świeckim człowiekiem, założył dobrze w Polsce znane Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej. We wszelkich działaniach kierował się pragnieniem, by wszyscy ludzie stali się uczestnikami odkupienia. Zapisał się w pamięci ludzkiej jako «serdecznie dobry człowiek», który z miłości do Boga i do człowieka umiał skutecznie jednoczyć różne środowiska wokół dobra. W swojej bogatej działalności daleko wyprzedzał to, co na temat apostołstwa świeckich powiedział Sobór Watykański II. Dał wyjątkowy przykład ofiarnej i mądrej pracy dla człowieka, ojczyzny i Kościoła. Dzieło błogosławionego Edmunda Bojanowskiego kontynuują Siostry Służebniczki, które z całego serca pozdrawiam i dziękuję im za cichą i ofiarną służbę dla człowieka i Kościoła.

Można by się zastanowić dzięki czemu Edmund potrafił dostrzegać te wszystkie potrzeby ludzi? Skąd brał pomysły w jaki sposób zaradzić tym wszystkim biedom ludzkim? Co dawało mu tę siłę do tych wszystkich działań? Wielkim jego bogactwem była wrażliwość, która często pomagała mu wychodzić naprzeciw ogromnym potrzebom i odkrywać znaki czasu. Był słaby fizycznie, ale odważny i ukształtowany w duchu bezinteresownej pomocy. Intuicyjnie przeczuwał, że odrodzenie Polski może przyjść przez wychowanie przyszłego pokolenia. Stał się twórcą wychowania przedszkolnego na wielkopolskiej ziemi. Otwierając ochronki dla dzieci, nie tylko wyszedł naprzeciw potrzebom rodzin, ale chciał w ten sposób formować, edukować i integralnie wychowywać człowieka od najmłodszych lat. Kształtując wychowawczynie, ochroniarki chciał przede wszystkim uwrażliwiać je na odkrycie w każdym wartości i godności osobowej. Uczył wywołania przez zabawę, opowiadania, rozmowę a przede wszystkim przez przykład życia. Mówił z przekonaniem, że dzieci nie słowem ale życiem uczyć trzeba jak mają żyć. Był wiarygodnym Pedagogiem. Z trzech ochroniarek zrodziło się Zgromadzenie Zakonne Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej, powstałe 3 maja 1850 roku. Przy pomocy kapłanów przygotował Regułę ich życia. Odważnie posyłał Siostry do Galicji, na Śląsk by wspomagały prosty lud w wychowaniu przez ochronki, by odwiedziały i służyły chorym i by pracą utrzymywały siebie i aby ich domy były miejscami odrodzenia duchowego i moralnego. Wszystko co miał majątek, zdrowie, talenty oddał i poświęcił na bezinteresowną pomoc. Ostatnie półtora roku życia spędził mieszkając na plebani u przyjaciela ks. Stanisława Gieburowskiego, gdzie pomimo braku sił fizycznych póki mógł odwiedzał chorych, towarzyszył potrzebującym. Zmarł 7 sierpnia 1871r. Pochowany został w Jaszkanie. Jego dotychczasowe szczątki znajdują się w Luboniu gdzie jest Sanktuarium jego imienia.

SCENARIUSZ 1

– DWIE GODZINY LEKCYJNE

1. Cele:

- **- poznawczy:**

- poznanie życia i działalności bł. Edmunda Bojanowskiego na podstawie filmu

- **- kształcący:**

- kształcenie różnych form pracy w grupie i dzielenia się wiedzą;

- rozwijanie umiejętności pracy z różnymi formami źródeł historycznych;

- analiza i synteza poznanych informacji w czasie tworzenia mapy mentalnej

- formułowanie i wyrażanie własnych poglądów

- kształcenie umiejętności wykorzystywania środków TIK w celach edukacyjnych.

- **- wychowawczy:**

- kształtowanie postaw patriotycznych na podstawie losów lokalnych bohaterów

- kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej poprzez rozwijanie zainteresowania historią regionalną;

2. Metody:

- dyskusja,

- praca w grupach na podstawie wiadomości z Internetu, mapy oraz filmu.

3. Środki, materiały, pomoce:

- rzutnik;

- komputer;

- głośniki;
- dostęp do Internetu;
- uczniowie: smartfony z zainstalowaną darmową aplikacją Kahoot!;

4. Przebieg lekcji:

4.1 Wstęp /10 minut/:

Nauczyciel wyjaśnia, że tematem lekcji będzie jedna z najciekawszych postaci historii lokalnej naszego regionu. Jaka? Czym się zajmowała? Jakie miała pasje?

Odpowiedzi na to pytanie otrzymacie, po rozwiązaniu zadań.

4.2 Rozwinięcie /25 minut/

Nauczyciel wyjaśnia, że uczniowie zapoznają się z postacią urodzonego w Grabonogu Edmunda Bojanowskiego. Może skrótkowo przedstawić tło historyczne:

Życie i działalność Edmunda Bojanowskiego przypadły na trudne dla naszego kraju czasy. Na klimat czasów, w których żył i działał Edmund Bojanowski złożyło się kilka czynników. Po pierwsze utrata niepodległości usankcjonowanej na nowo rok po urodzeniu Edmunda. Klęska powstania listopadowego oraz zgasłe nadzieje Wiosny Ludów – 1848, a także narzucona przez dyplomację europejską namiastka Polski, ograniczonej terytorialnie do Królestwa Polskiego. „Czasy, w których przyszło żyć Bojanowskiemu były naznaczone zrywami niepodległościowymi, które jednak nie przynosiły upragnionej wolności. Mimo to rozwijało się życie umysłowe, społeczne, gospodarcze i kulturalne.” Ówczesne potęgi, do jakich należy zaliczyć Austrię, Prusy i Rosję podzieliły między siebie ziemie państwa polskiego w kolejnych rozbiorach z 1772 r., 1793 r., a trzeci, ostatni rozbiór Polski w 1795 roku wymazał granice Rzeczypospolitej Polskiej z mapy Europy. Polski język macierzysty nie był jedynym obowiązującym w granicach państwa. „Czasy dzieciństwa Edmunda Bojanowskiego nacechowane były na zewnątrz pozornym spokojem, podczas gdy wewnątrz kraju szerzyły się społeczne nadużycia, konspiracyjne niepokoje, a klęski ekonomiczne – gospodarcze pogłębiały rosnącą nędzę.” „Młody Edmund czujnie śledzi polityczną rzeczywistość swojej ojczyzny, która budzi niepokój patrioty, bunt młodych intelektualistów

przeciw obcemu panowaniu. Przeżywa powszechne nastroje – dążność ku wyzwoleniu”¹ Po przeprowadzce do Płaczkowa zaczął dostrzegać panujące niesprawiedliwe stosunki społeczne, zrozumiał także, że chłopci ponosili największe ciężary życia w niewoli.

Nauczyciel przedstawia film „Edmund Bojanowski”

Dyskusja po filmie:

- Czy ktoś spotkał się już z tą postacią?
- Jakie były cechy charakteru Edmunda Bojanowskiego?
- Jakie miał pasje i czym się zajmował w swoim życiu?
- Co go wyróżnia na tle innych postaci?
- Jak oceniasz czasy, w jakich przyszło żyć bohaterowi?

2.3 Utrwalenie:

Quiz do wykonania na smartfonach.

UWAGA: ważne żeby uczniowie dzień wcześniej zainstalowali sobie aplikację Kahoot! [na androidzie w GOOGLE PLAY] Po kliknięciu na link

<https://create.kahoot.it/share/edmund-bojanowski-serdecznie-dobry-czowiek/caae2f28-bfbc-46c2-9f9f-73399dcf794a>

pojawia się strona z QUIZEM.

Mamy do wyboru dwie rodzaje rozgrywki: pojedynczych graczy (classic) lub zespołów (team mode) – proponujemy zespoły dwuosobowe (ławki), aby uniknąć problemów, typu: uczeń ma stary typ telefonu lub zapomniał zainstalować aplikacji. Możemy również korzystać z grup utworzonych na początku lekcji. Aby nie komplikować i nie tracić czasu (w przypadku TEAMu wpisywanie imion jego członków) warto wybrać CLASSIC i wpisać nazwę zespołu. Wybieramy zatem np. „Classic” i przechodzimy dalej.

Po wyborze uczniowie uruchamiają aplikację na smartfonie i wpisują PIN. Kiedy wszyscy już wpisali PIN i przyjęli nazwę zespołu, klikamy START. Pojawia się pierwsze pytanie. Uczniowie widzą pytania na tablicy, a w smartfonach znaki geometryczne i kolory.

Na każde pytanie mają 30 sekund. Po każdym pytaniu pojawia się podsumowanie. Klikamy NEXT i pojawia się kolejne. Po wyczerpaniu pytań, pojawia się ranking zwycięzców.

Zadanie domowe:

Czy Twoim zdaniem także dziś warto mieć swoje pasje i pomagać innym, na jakie sposoby można to robić?

SCENARIUSZ 2

– JEDNA GODZINA LEKCYJNA

1. Cele:

- **poznawczy:**

- poznanie życia i działalności Edmunda Bojanowskiego na podstawie filmu

- **kształcący:**

- kształcenie różnych form pracy w grupie i dzielenia się wiedzą;

- rozwijanie umiejętności pracy z różnymi formami źródeł historycznych;

- analiza i synteza poznanych informacji w czasie tworzenia mapy mentalnej -
formułowanie i wyrażanie własnych poglądów

- **wychowawczy:**

- kształtowanie postaw patriotycznych na podstawie losów lokalnych bohaterów

- kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej poprzez rozwijanie zainteresowania historią regionalną;

2. Metody:

- rozmowa nauczająca z elementami gry dydaktycznej

- praca w grupach na podstawie filmu – linia czasu lub mapa mentalna (nauczyciel sam decyduje, którą metodę wybiera)

3. Środki, materiały, pomoce:

- rzutnik;

- komputer;

- głośniki;

- dostęp do Internetu;

- papier, pisaki

4. Przebieg lekcji:

4.1 Wprowadzenie /15 minut/

Nauczyciel dokonuje wstępu.

Podczas naszego ostatniego spotkania poznawaliśmy Edmunda Bojanowskiego – człowieka, który żył w XIX wieku, ale jak zobaczyliśmy w filmie oddziałuje na ludzi do dziś. W czasach kiedy przyszło mu żyć, nie było Internetu, telefonów, a dobro, które czynił miało niesamowity zasięg.

Zatem, czy można Edmunda Bojanowskiego nazwać INFUENCEREM?

Wyszukanie w Internecie definicji, zapoznanie się z nią:

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Influencer>

Influencer (ang. influence „wpływ”; łac. influenza „wpływ” od influere „wpywać”, in „w” i fluere „płynąć”) – w świecie mediów społecznościowych osoba wpływowa, która dzięki swojemu zasięgowi jest w stanie oddziaływać na ludzi, z którymi nawiązuje trwałe relacje. Często tym terminem określa się twórców internetowych o znacznym rozgłosie, którzy posiadają znaczne grono odbiorców. Osoby tego rodzaju bywają wykorzystywane w ramach kampanii marketingowych, ponieważ potrafią umiejętnie wpływać na zachowania internautów. Influencerzy koncentrują się często na pewnej ustalonej tematyce. Publikują recenzje produktów lub artykuły informacyjne, w zamian za możliwość wypróbowania danego towaru albo bonus finansowy ze strony partnera.

Omówienie w formie burzy mózgów podobieństw i różnic, zapisanie na tablicy:

Podobieństwa m.in. : oddziałuje na innych, jest powszechnie znany w swoich czasach, posiada wpływ na zachowania ludzkie, ma duży zasięg, tworzy trwałe relacje, posiada znaczne grono odbiorców, koncentruje się na określonej tematyce (pomoc potrzebującym)

Różnice m. in. : oddziałuje przede wszystkim w świecie realnym, a nie wirtualnym, nie działa dla zysku lecz dla dobra wspólnego, nie recenzuje produktów, nie ma korzyści materialnych ze swojej działalności.

Wniosek: w pewnym zakresie Edmund Bojanowski poprzez swoją działalność jest podobny do współczesnych influencerów, jednak ze względu na cel i motywację działania wykracza poza stereotypową definicję.

4.2 Rozwinięcie /25 minut/

Odniesienie do postaci Bojanowskiego /dokonuje nauczyciel/

O zasięgu i sile oddziaływania nie świadczy ilość lajków na Facebooku, ale pamięć ludzka oraz konkretne działania wynikające z naśladownictwa. Edmund miał wpływ na ludzi w XIX wieku, ponieważ wiele zapoczątkowanych przez niego inicjatyw (np. zakładanie czytelni, samopomoc sąsiedzka, pomoc potrzebującym) miało i nadal ma swoich kontynuatorów, którzy działają także współcześnie. Podobnie jak każdy człowiek chciał pozostawić po sobie jakiś ślad. Był człowiekiem wszechstronnym i pełnym pasji, który doskonale potrafił planować swoje działania oraz poznawać ludzi, diagnozować potrzeby oraz zarządzać im. Także w XXI wieku chcemy być wszechstronni, poszukujemy pasji. bo chcemy mieć patent w wielu dziedzinach, uczestniczymy w wielu zajęciach pozalekcyjnych, poszerzamy swoją wiedzę, staramy się zmieniać otaczająca nas rzeczywistość.

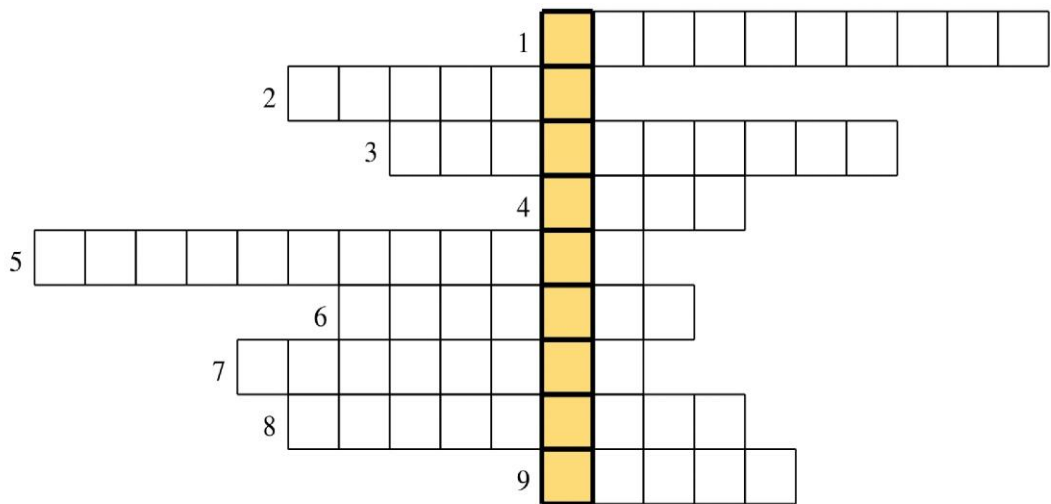
Rozwiązując krzyżówkę spróbujmy znaleźć określenie, cechę Edmunda Bojanowskiego, która pomaga każdemu człowiekowi zmieniać siebie oraz otaczający świat.

Nauczyciel rozdaje krzyżówki.

Odpowiedz na pytania i odpowiedzi wpisz do krzyżówki – otrzymasz odpowiedź.

„Edmund Bojanowski - serdecznie dobry człowiek”

1. Nazwisko wieszcza narodowego, który podarował utwór do Pokłosia na rzecz wspierania społecznych inicjatyw Bojanowskiego.
2. Imię matki Edmunda.
3. Postawa wobec Ojczyzny jaką charakteryzował się Bojanowski, którą była obrona tradycji, kultury.
4. Jaką potrawę przygotowywał Edmund dla ubogich mieszkańców Gostynia?
5. W jakim Powstaniu chciał uczestniczyć 16 letni Edmund?
6. Nazwisko księdza, który uczył Edmunda w domu w czasach jego dzieciństwa, któremu zawdzięcza odkrycie osobistych darów i talentów .
7. Nazwa czasopisma redagowanego przez Edmunda Bojanowskiego.
8. W jakiej miejscowości powstała pierwsza ochronka w dniu 3 maja 1850 r.?
9. Gdzie znajduje się Sanktuarium im bł. Edmunda Bojanowskiego, gdzie są jego doczesne szczątki?

Odpowiedzi utworzą hasło.

Mickiewicz, **T**eresa**A**, **P**at**R**iotyzm, **Z**upa, **L**istopad**o****Y**m, **S**iw**i****C**ki, **P**oklos**I**e,
Podrz**E**cze, **L**uboń

HASŁO: MARZYCIEL

Komentarz nauczyciela

Wymienione przez was cechy ukazują nam Edmunda jako człowieka spełnionego, realizującego swoje życiowe pasje, które otworzyły mu drzwi do spełnienia marzeń. Jak uczy nas przykład życia Bojanowskiego, aby nasze marzenia mogły się zrealizować muszą być sprecyzowane i musimy mieć wyznaczony cel. Życie i czasy, w których żył Edmund Bojanowski są podobne, dziś także musimy stawiać sobie cele i szukać swoich pasji. W tym celu musimy podobnie jak on zaakceptować siebie, poznać swoje ograniczenia i mocne strony. Jak to zrobić? Pomocą będzie zadawanie sobie ważnych pytań, takich jak: Po co żyję? Jaka mam życiową misję do spełnienia? Co chciałbym osiągnąć? Musimy najpierw poznać siebie, ponieważ jesteśmy dla siebie największą tajemnicą, którą musimy odkryć.

Czy dziś możemy zrobić coś bezinteresownie? Co każdy z nas może zrobić niezależnie od wieku, możliwości, czasów i miejsca, w którym żyjemy. Pomocą będzie kolejne ćwiczenie.

Rozdajemy uczniom kartki i prosimy o odpowiedź na następujące pytania.

Jakie są moje dobre cechy?

Jaki jest cel mojego życia? Co chciałbym osiągnąć?

Co mogę zrobić dziś, by jak Edmund dobrze wykorzystać swój czas i życie?

Od czego powinienem zacząć?

Co dobrego mogę zrobić dla innych?

4.3 Utrwalenie

W małych grupach omawiamy efekty naszej pracy i to, co zapisaliśmy na kartkach, zadaniem uczniów jest zaplanować wspólną inicjatywę, która pozwoli wspólnie osiągnąć nasze cele.

To nasz „Plan na dobro”.

Zadanie domowe:

Napiszę list do Edmunda, w którym spróbuję przedstawić w jaki sposób będę chciał pomagać innym.